

УДК 364.682.42-053.2

Щербина С. С.¹, Романова О. О.²

¹ канд. соц. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. СН- 215 ЗНТУ

УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ВУЛИЦІ

Діти вулиці і бездоглядність є спільною соціальною проблемою держав світу, не являється винятком і Україна. Причини виникнення і поширення цього явища багатоаспектні. Вони мають комплексний характер, обумовлені системою правових і соціально-політичних умов функціонування держави, станом суспільної моралі, положенням інституту сім'ї у суспільстві. Українські родини на сучасному етапі виявилися практично не підготовленими до повноцінного виховання дітей та підтримання родинних зв'язків.

Питання поширення поняття діти вулиці, особливо у дитячому середовищі тісно пов'язане з іншим негативним явищем – соціальним сирітством. У свою чергу, різке падіння авторитету сім'ї в українському суспільстві є результатом неспроможності державної соціальної політики створити умови для захисту економічних, матеріальних, побутових потреб

родин. Як результат, зростання рівня алкоголічної залежності батьків, збільшення випадків насильства у родинах.

Відсутність безпечних умов існування в родинному оточенні у більшості випадків зумовлюють залучення дитини до вуличного життя. Для боротьби з дітьми вулиці, бездоглядністю і соціальним сирітством необхідна реалізація масштабних профілактичних програм, орієнтованих на родину дитини. Не дивлячись на існуючі заходи боротьби з дітьми вулиці та бездоглядністю, ця проблема все ж таки залишається актуальною для нашої держави. Тривожною тенденцією в даний час є активне зростання чисельності дітей вулиці та бездоглядних дітей. Особливої уваги з боку держави потребує сьогодні вирішення проблемних питань дітей вулиці, зменшення чисельності дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, більшість з них – «сироти» при живих батьках, відновлення житлових і майнових прав дітей. Кардинальних змін потребує діяльність місцевих органів виконавчої влади, органів опіки та піклування, правоохоронних органів та молодіжних організацій.

Причинами такої ситуації стало різке зниження доходів та рівня життя населення внаслідок структурних змін у галузях економіки, збитковості багатьох підприємств виробничої сфери, недосконалості фінансово-кредитних механізмів, різкого збільшення наявного та прихованого безробіття, неготовність навчальних та соціальних закладів, правоохоронних органів проводити роботу з такими категоріями населення в ринкових умовах.

Існує дуже багато закладів соціального захисту для дітей вулиці такі, як: притулок для неповнолітніх служби у справах неповнолітніх; заклад соціального захисту, створений для тимчасового перебування в ньому неповнолітніх віком від 3 до 18 років; центр соціально-психологічної реабілітації дітей служби у справах неповнолітніх; заклад соціального захисту, що створюється для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинилися у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги.

Серед низки причин або перешкод, через які люди не бажають або не мають можливості всиновлювати або брати під опіку дітей, позбавлених батьківської опіки, які необхідно враховувати під час формування та вдосконалення державної соціальної політики – це недостатній рівень фінансової підтримки таких сімей; низький рівень соціальної значущості прийняття дитини в сім'ю на виховання, з одного боку, та відсутність таємниці усиновлення, з іншого; недостатній рівень соціальних послуг та соціального супроводу таких сімей; брак інформації щодо можливостей

усиновлення та взяття під опіку; потреба у допомозі в оформленні документів.

Український інститут соціальних досліджень за підтримки ЮНІСЕФ дослідив причини виникнення соціального явища діти вулиці. На підставі контент-аналізу відповідей експертів – керівних працівників різних міністерств і відомств були визначені основні причини виникнення соціального явища діти вулиці. Зіставлення отриманих відповідей із причинами, виявленими під час опитування безпосередньо дітей вулиці, дозволяє створити майже повну картину появи дітей вулиці як соціального явища.

Отже, можна зробити наступні висновки, що реально про дітей вулиці йдеться тільки у гостросюжетних статтях, а власно соціальне явище не вивчено і у суспільстві не сформовано відповідне ставлення до нього. Потребує комплексне вивчення цієї проблеми як з боку мотивації поведінки дитини, так і з боку реакції на цю поведінку членів сім'ї, родичів, суспільства. Місцеві органи виконавчої влади повільно вирішують проблеми дітей вулиці. Це пояснюється тим, що їм не вистачає коштів для роботи позашкільних закладів, бракує кваліфікованих спеціалістів, які могли б займатися цією складною соціальною проблемою. От і слугує проблема існування дітей вулиці як приклад відсутності міжвідомчої кооперації у вирішенні соціальних проблем.